

תוצאותיה של :

תחרות רשימות מס' 5

מבין הרשימות שהגיעו למערכת נבחרה רשימתו של סגן יצחק כספית. רשימתו נבחרה על היותה מקיפה את התחומים השונים בנושא וכן את הדרכים השונות למילוי הצרכים. נוסף לרשימתו של סגן כספית מובאים קטעים מרשימותיהם של כותבים אחרים.

תרגול סדר - אימון חיוני או שריד שאבד עליו הכלח?

מפנה חד כגון זה, ובזמן הקצר האפשרי, לא נותרה דרך מעשית יותר מאשר הת"ס, המשריש צייתנות חמורה אפילו באדם אשר בחייו האורחיים היה מוכר כוכחן מובהק.

ואשר לערך ג' — הרי קיימת זיהות רבה בין העקרונות הצבאיים היסודיים, לבין הקיום המשתקפים בת"ס רגיל. הראשון הריהו הגורם-הליכודי, המגבש פרי טיפוס רבים ושונים ומצרפם לגוף אחד רבי-עוצמה, מתואם שתי וערב, ללא יציאת דופן וללא סטייה מן הכיוון והמ"טרה המשותפים. ונוסף על כך הגורם המנהלתי המובהק של סטנדרטיזציה. במיוחד חיוני הת"ס לגבי רוח-צוות וגאות-יחידה; מאחר שבו ניתן להללו ביטוי חיצוני חריף ובלוט, יותר מאשר במקצועות אחרים. צעידה יפה ורוצי מת, תוך הרמת הראש וזקיפתו, אינה יכולה שלא לפתח את הרגשת הערך העצמי, החשובה כל כך לרוח-יחידה-גאה.

שלושת הערכים שנמנו לעיל באים לחייב מחדש את חיוניותו, האקטואליות גם להבא, של מקצוע הת"ס. אך הפגם שעומד בעינו, היא שיטת הקנייתו וכן צורתם הסכנית של התרגילים. בכואנו לבחון את הרקע ולנתח את הנתונים, אל לנו לשכוח עובדת-יסוד: קיימת בכל אדם התנגדות אינסטינקטיבית כלפי מערכת תרגילים זאת, הכוללת ומזכאת את יכולתו להתנועע הפשית ולפי רצונו. ואשר להסרת מכשול זה, הרי אין משום פתרון בסילוק ה"מוסד" כולו, אלא יש לחפשו בגורמים שונים בתכלית: (1) ע"י שיבוץ שעות הת"ס בתנאי-זמן ומקום נוחים ככל האפשר, ולא על מנת ש"סתחום חורים" במערכת האימונים בכל שעות היום ובכל תנאי מזג אויר. אין ספק שערכו של שיעור ת"ס בשעת חמסין — יהיה אפסי וישמש רק כסיט לחיילים וכמקור להתעללות, גורמים המחוקים בחייל את התנגדותו (הקיימת בלאו הכ"ל) לת"ס.

(2) ההדרכה חייבת להחליף את שיטת האיום באמצעות צוחות נוראות ובלתי מובנות (הואה, הואה, הואה, וכר')

נושא זה, קרוב לודאי שיהלק את ציבור המשתתפים בתחרות, וכן אלה שאינם משתתפים בה, לשוני מחנות גשישתם שונה לחלוטין. בראש המחנה השולל יעמדו בעיקר אנשי ה"אסכולה הפלמחית", אשר הוכיחה בעבר רמה-קרבית ומשמעת גבוהים, ללא אמצעי תרגול-הסדר. ובעקבות מחנה מגובש זה ינעו בודדים רבים, אשר רבה סלידתם הנפשית והגופנית כלפי כל היסודות המדכאים והשרירותיים שבת"ס. תהא זו מעין מחאה כללית כנגד "שפשוף" גם ומפרך, בו אין בידי המדריך אף לנחם את חניכיו ע"י הצבת המטרה המסורתית, הנהוגה ברוב יתר המקצועות: "השמדת האויב!". לעומת מחנה כבוד זה של שוללים מרינופש, ברצוני להביא כמה נימוקינגוד ויתר עם כך גם הצעות לשינוי ושיפור.

מקצוע הת"ס תורם לכל צבא סדיר (להוציא מן הכלל מחתרות של מתנדבים) שלושה ערכים: (א) ערך טכני, מעשי, יום-יומי; (ב) הערך שבהחשת הפיכתו של הטריון מאורח לחייל; (ג) ערך מופשט וסמלי.

אשר לערך הראשון — הת"ס מאפשר טיפול קל ומ"היר בקבוצות חיילים, בהנעתם ממקום למקום, מאפשר יצירת מבנים שונים לביקורות וכו', מצרף סדר וצור-תיות סימטרית ואסטטית, מקנה למפקד קלות-יתר בפיקוד על גופים-מסורבלים באמצעות מילות-פיקוד קצרות, ועוד כהנה וכהנה. ובאם נזכור את העובדה שימי שלום רבים מימי מלחמה, הרי תחזוק בנו הכרת הערך הטכני, הבא לידי שימוש יעיל ביותר בכל יום ובכל שעה.

ואשר לערך ב', ניתן להיאמר שטרם הומצאה "גלולה" פחות מרה, שתצליח ובאופן פחות דרסטי, בהשגת המשימה של הפיכת אורח חפשי לפסל שכולו צייתנות-חיילית. הן אותו שעה, דרכו עובר האורח הצעיר לראי-שונה, עם כניסתו למחנה, אינו ניחן בשום סגולות כישוף שיהא בהן כדי לשנות את עורו בבת אחת, ולהפכו מייצור אינדיבידואלי בתכלית — לבורג קטנטן ואפור הנתון למרותו של כל בעל דרגה; לייצור, שאת כל תארו וכינויו מהוה מספר צבאי יבש וסתמי. להשגת

... כל צבא מודרני רואה בת"ס את אחד האמצעים היעילים והבדוקים לגיבוש היחידה כיחידה צבאית, ליצר רת דוח"היחידה, לאישורה ולרימומה בשעת הצורך, ולהופעה בפומבי שתעורר כבוד עצמי בלבות אנשי היחידה, ורגשי גאווה והערצה בלבות הצופים.

את מידותיו ואת תכנון של הת"ס קובעים, בסופו של דבר, המפקד והמש"ק, עליהם לדעת, כי בביצוע הממשי של הת"ס תלויה חיוניותו כאמצעי לחינוך ולאימון; וכי כל הגומה במידה, כל חריגה מן הצורה, כל מתן תוכן שלילי (ת"ס עונשין; מסדרי עגבניות ביחידות מסוימות וכו'), עלולות לפגוע לרעה בדמות הצבא, ולהבל כאמצעי עצמו, ובחינוכיותו כאמצעי לאימון.

א. פורת — מעברות

... לפי דעתי יש לצמצם ולהעמיד על מינימום את שעות תרגול הסדר. יש ללמד רק אותם התרגילים המסויימים למפקד להשתלט על אנשיו לצרכי ביקורת ופניות.

א. גלילי — טג

... בדרך כלל איננו מחייב גינונים חיצוניים לשמם, בכלל, ותרגול סדר בפרט. אולם, על אף השקפתי זו, הנני בדעה ש"בזבוז" הזמן והטורח שבאימוני ת"ס ותס"ה אמנם כדאיים הינם.

מלבד חשיבותו של הת"ס באימון טוראים, נודעת לו גם חשיבות רבה לגבי מפקדים, ובעיקר משק"ים בעלי נסיון פיקודי מועט. המפקד מרגיל את עצמו לתת פקודות ומתמלא בטחון עצמי בראותו את פקודותיו מתבצעות לנגד עיניו. ואילו מפקד המורגל בניתנת פקודות, נוטף בטחון בו עצמו, וכן בפקודיו, ומגדיל בזה את הערכתם כלפיו.

מלבד האמור לעיל אין אף לשכות את חשיבותו של הת"ס הכונה למצעים צבאיים ומסדרים פומביים שבהם ניתנת ההזדמנות לקהל הרחב לראות את הצבא בצורה תגיגית ומפוארת. הופעה נאה מעודדת את דוח הקהל ומגבירה בו את רגש הבטחון.

גרינברג ראובן — סמ"ר

המתובלות בעונשים תכופים, והכוללים "שפשוף" קטלני — בשיטות משכנעות וחינוכיות יותר. שימת הדגש על רתימת רצונו הטוב של החייל לשיחוף פעולה, יכולה לחולל נפלאות במינימום של זמן. ורצונו הטוב של חניך מתעורר, עת מרגיש הוא בכנות המדריך, ובנכונותו של זה להבליע את הגלולה המרה ללא "כאב" מיותר, וללא "שפשוף" לשמו. כמו כן, אין דבר מודרן יותר מאשר מתמאה"קולעת הבאה בעקבות ביצוע מוצלת.

3) כן חשובות מאד הרפיות תכופות של המתח הגופני, המשפיע ישירות על ההרגשה הנפשית שהיא היא המודד לנכונותו או אי-נכונותו של החייל לשתף פעולה. מכאן נובעת הצעתי להקטנת משכו של השעור מ-50 ל-30 דקה. ובסיכום, עלי להדגיש שמן הראוי לפשט יותר את צורת התרגילים הנוכחיים, אשר הועתקו ברובם מן הצבא הבריטי, בעל המסורת העתיקה בשיפוח פולחן הת"ס בצורה שאינה הולמת את האופי הלאומי שלנו. את רגליו של החייל-הרגלי יש לחשל אך ורק על מנת שיוכלו לנמא מרחקים. וכן איתן הרמות-הרגל מוגזמות והטחנות נמרצות (נמרצות יתר-על-המידה), על קרקע אספלטית נוקשה — יש בהן משום סכנת תבלה באותה רקמה עדינה שבכף הרגל.

פשטות-יותר של התרגילים אף תקצר במידה רבה את משך-האימון ותאפשר את שינוי הצביון של הת"ס מבריטי לישראלי מקורי.

טגן יצחק כספית (וילברמן)

... ניתן להאמר כי לגבי יצירת חייל-פרט טוב, אין הת"ס מוסיף ולא כולם; אדרבא, אם מגזימים במידת נתינתו עלול הוא להזיק. אך באשר ליצירת החייל המד שמש בורג עדין במערכת המלחמה, הרי גלומה ודאי תועלת רבה בתוך הת"ס. לדעתי, מהוה הת"ס מכשיר רב עוז להשגת משמעת וסדר ולהרגלת החייל לביצוע מדויק וקפדני של פקודות (אשר לא תמיד מתקבלות הן על דעתו או שאיננו רואה את נחיצותם או אף יש והן מקשות או מטכנות את קיומו).

מצד שני, אין להפריז בשום אופן בכמות הזמן של השיעורים הניתנים, וכמו כן חייבים להפוך כל תרגול לפשוט במידת האפשר, הסיכון שבתרגילים איננו מוסיף ולא כולם להשגת המטרות. לזוגא: במקום דיגול הנשק המסוכן אפשר לבצע הצדעה בצורה זאת: הרובה מוחזק במצב של "טל", ואמתי ימין מונחת על גב הרובה. בסיכום, אני רואה בתרגול-סדר חלק של אימון שלא עבר עליו כלה, ואם הדרישות כלפיו השתנו יש להתאימו אליהן.

ישראל שמואל — ירושלים